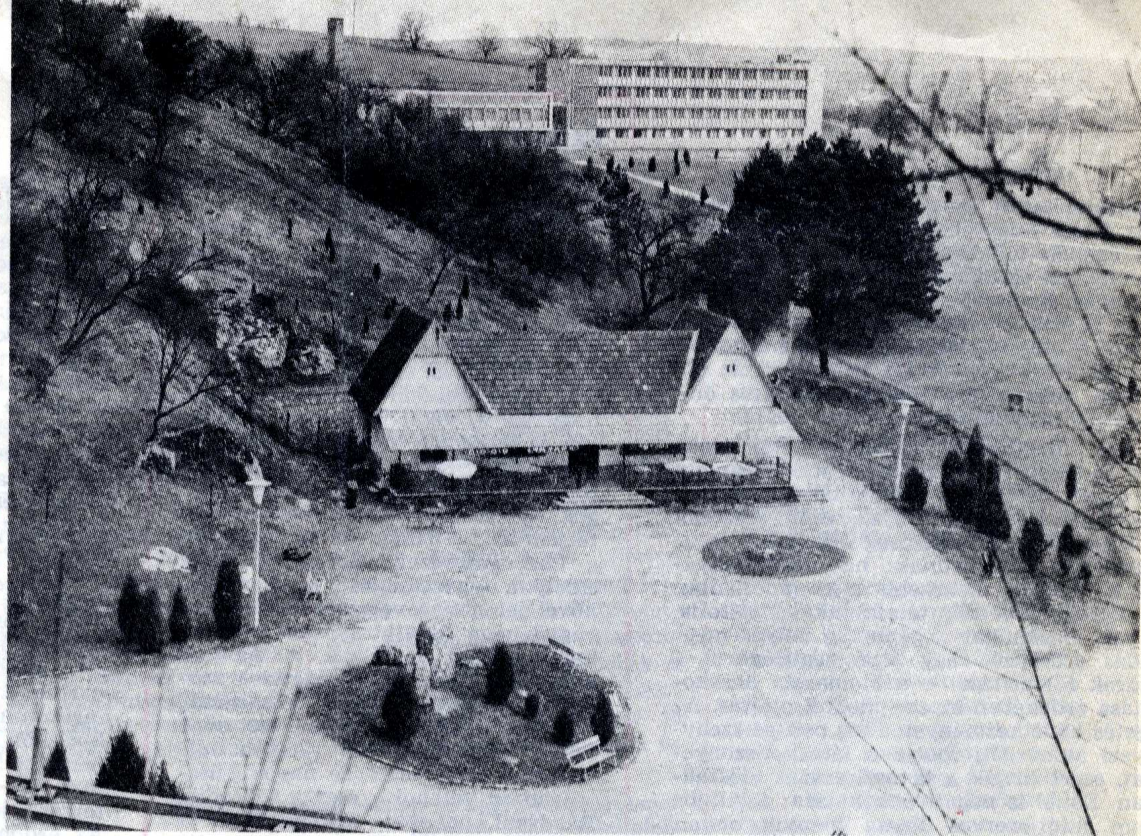

7 143

Három évvel ezelőtt (az 1981 márciusi számban) írtam Aggtelek és a Baradla barlangrendszer körül gyülekező viharfelhőkről. Akkoriban nem véletlenül foglalkoztatta a közvéleményt és a természetvédelem szakembereit az itt kialakult áldatlan helyzet. Aggtelek község csatornázásának hiánya, a szennyvíztisztító elégtelen kapacitása, a karsztvíz elszennyeződése, a cseppkőképződmények védelmével keveset törődő, haszoncentrikus idegenforgalom súlyosan veszélyeztette a barlang természeti értékeit. E tények láttán vetődött föl bennem a gondolat, hogy a Plitvicei Nemzeti Park mintájára itt is ki lehetne alakítani azt a szervezési formát, melynek alapján a barlang idegenforgalma, fönntartása, a szállodák, éttermek egyaránt a természet-

Aggteleki változások

védelem irányítása alá kerülne. Most ez részben megvalósult. 1984-től a Baradla a Bükk Nemzeti Park felügyelete alá tartozik. A szállodák viszont egyelőre a Borsodi Idegenforgalmi Vállalat kezelésében maradtak. A távolabbi tervek szerint azonban ezek is az OKTH hatáskörébe kerülnek. Tehát úgy tűnik föl, megvalósul a plitvicei modell hazai párja.

Így leírva minden egyszerűnek látszik, de korántsem az! Ahhoz, hogy e páratlan természeti érték magas szintű bemutatása és védelme megvalósuljon, jól képzett szakembergárdára, pénzre és országos összefogásra van szükség. A megye, az OKTH és az OVH már eddig is sokat tett a barlang megmentéséért, de anyagi támogatás nélkül nehéz előrelépni. A legutóbbi iszapkihordás például, melyet a megye finanszírozott, több mint 3 millió forintba került. És ez csak kis hányada a fenntartási költségeknek. Meg kell végre érteni, hogy a Baradla nem a megyéé, nem az OKTH-é, hanem az egész országé.

A további lépések megtétele mindenestre már az OKTH feladata. Tennivaló pedig van elég. Olyannyira, hogy a végcélhoz vezető, előbb említett lépéseket csak fokozatosan, kellő szakmai és anyagi megfontoltsággal lehet megtenni.

Az átvétel indoka világos: meg kívánják teremteni a Baradla, mint kivételes egyedi természeti érték „üzemeltetésének” azokat a feltételeit, melyek közt a hasznosítás alá van rendelve a természetvédelem érdekeinek, tehát nem mindenáron profithajhászó.

A probléma megoldása érdekében az átvételt most gondos tervező és kivitelező munka követi majd. Szükség is van erre, hisz a szennyvízelvezetés még mindig gond. Aggtelek községben megszűntek ugyan az illegális csatornabekötések, a víztisztító kapacitást is növelték, de a tisztított szennyvíz még mindig a Bábaljuk víznyelőbe kerül. Ennek kiküszöbölésére az OKTH, az OVH és a megye közös tervet dolgozott ki, melynek értelmében ezt a vízmennyiséget tisztítás után az aggteleki vízgyűjtőből a Trizs patakba vezetnék.

Tardy János főgeológus elmondta, hogy az eredeti elképzelés alapján nem a Trizs, hanem a Jósva patakra esett volna a választás. Ez a megold-

Felső kép: A szálló és a vendéglátó helyek egyelőre még az idegenforgalmi iroda kezelésében maradnak

Cseppkőüggöny a Baradla-barlangban

A látogatásnál megszűnik a korábbi zsúfoltság

dás költségesebb lenne ugyan, de sok előnnyel járna. Ezek közé tartozik Jósvafő bekapcsolódása az idegenforgalmi vérkeringésbe. Ha ugyanis a község csatornázása elkészül, akkor egy gyógyszálló építésével a Béke-barlang gyógyászati hasznosítása is föllendülne. Ez a szálló jócskán emelné Jósvafő ázsióját.

A barlangrendszer látogathatósága, védelme a felszíni létesítmények állapotától is függ. Különösen sok tennivaló akad az aggteleki bejárat környékén. A hulladékelhelyezés és -elhordás megszervezése, az izléstelen pecsenyesütő-bódék fokozatos fölszámolása, az engedély nélküli építkezések

kérlelhetetlen, minden kiskaput bezáró megszüntetése halaszthatatlan. Ebben számítnak a lakosság támogatására. A legnagyobb figyelem természetesen a barlang felé fordul. Itt lesznek viszonylag egyszerű, adminisztratív jellegű változtatások, amelyek azonban mind a cseppkőképződmények védelmét szolgálják. Ezek közé tartozik a látogatók számának korlátozása. Maximálisan 80 fős csoportokat engednek be ezután a rövid és középtúrákra, és e csoportok tájékoztatása, illetve felügyelete két túravezető feladata lesz. Az ellenőrizhetetlen zsúfoltság tehát megszűnik. Ugyanúgy szabályozzák a hosszú túra feltételeit. Szakmai expedíciók indítására is lehetőség lesz a Retek-ágba és

Hatalmas cseppkőoszlop az aggteleki szakaszon.
(Székely Tamás felvételei)

a Meseország nevű barlangszakaszba.

A világítóberendezések javítására és a cseppkővek algásodását gátló világítótestek fölszerelésére is sor kerül. Komoly gond, hogy a felszínnel nincs telefonkapcsolat. A kábelek megvannak ugyan, de élővé tételük nem kis összeget emésztene föl. Ennek ellenére rendbehozataluk elengedhetetlenül szükséges, mert ha baleset történne a mélyben, jelenleg nem tudnák értesíteni a felszíni mentőosztagot.

A Hangversenyterem és a Csónakázó-tó korábban sok vihart kavart ügye is napirenden maradt. A csónakázás az iszap eltávolítása után megindulhat, az érdekes színfoltként számon tartott hangversenyek sem szűnnek meg, de még szigorúbb feltételekkel, elhivatott rendezőgárdával kerül majd sor rájuk. Randalírozó, alkoholtól fűtött nézőkre nincs szükség. Véleményem szerint a műfaj megválasztása garanciát adna arra, hogy garázda elemek ne kerülhessenek a Hangversenyterem széksoraiba. Popkoncertek nem ebbe a környezetbe valók.

Évente 200—250 ezer ember látogatta eddig Aggteleket és környékét. Sajnos az idegenforgalom meglehetősen aránytalanul oszlott el. Az átlagmagyar számára Baradla még mindig a barlang aggteleki bejáratát jelenti. Ide irányul az idegenforgalom 80%-a. Jósvafőt tehát népszerűsíteni kell.

A várakozás idejének tartalmazásabbá tételére is vannak tervek. Rendbe hozzák és kibővítik a barlangmúzeumot, a felszínen pedig morfológiai-botanikai tanösvény épül. A Baradla az Aggteleki Tájvédelmi Körzet és Nemzetközi Bioszféra Rezervátum része. Ez kötelez. Éppen ezért a barlang bioszférájának kutatását sem szabad elhanyagolni, annál is inkább, mert e különleges föld alatti élővilág változásai előre jelzik a környezetben bekövetkező kedvezőtlen változásokat.

Várakozással tekintünk a változó Baradla jövőjére. Jó lenne, ha a szép terveket minden személyes vagy intézményi ellentétet félretéve valósítanák meg az illetékesek. Hisz közkinccsé csak akkor válhat a barlang, ha — országosan — nemcsak a jogokat, hanem a kötelességeket is vállalnák azok, akiket ez illet.

CSERI REZSÓ